

ВИСНОВОК

творчого керівника, кандидата мистецтвознавства,
доцента кафедри мідних духових та ударних інструментів
НМАУ імені П. І. Чайковського

ПОСВАЛЮКА КОСТЯНТИНА ВАЛЕРІЙОВИЧА

та

наукового консультанта, заслуженого артиста України, кандидата
мистецтвознавства, професора кафедри мідних духових та ударних
інструментів НМАУ ім. П. І. Чайковського

КРИЖАНІВСЬКОГО ФЕДОРА ПЕТРОВИЧА

про творчий мистецький проєкт та його наукове обґрунтування
аспіранта творчої аспірантури кафедри мідних духових та ударних
інструментів НМАУ ім. П. І. Чайковського

ПАРАЩУКА ТАРАСА ВОЛОДИМИРОВИЧА

**«ТВОРИ ДЛЯ ТРУБИ МИКОЛИ БЕРДИЄВА:
ІНТЕРПРЕТАЦІЙНИЙ ТА ТЕХНІЧНИЙ АСПЕКТИ»**,
поданий до захисту на здобуття ступеня доктора мистецтва
за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»

У процесі роботи над творчим мистецьким проєктом «Твори для труби Миколи Бердієва: інтерпретаційний та технічний аспекти» аспірант Парашук Тарас Володимирович продемонстрував глибоке розуміння проблематики та високий рівень виконавської майстерності. Обраний автором вектор дослідження є актуальним, передусім через недостатнє висвітлення творчої спадщини М. Бердієва в контексті розвитку української інструментальної школи. Відтак проєкт Парашука Т. В. заповнює зазначену наукову лакуну, розкриваючи потенціал його творів у виконавській практиці та сприяючи розширенню сучасного концертного й педагогічного репертуару.

Доцільно наголосити, що в дослідженні реалізовано органічне поєднання теоретико-аналітичного підходу з емпіричним виконавським досвідом автора, апробованим у публічних концертних програмах. Такий синтез забезпечує наукову новизну та водночас підтверджує практичну релевантність отриманих результатів.

Науково-дослідницька складова має подвійну цінність: з одного боку, вона розширює епістемологічне поле українського музикознавства, з іншого – робить вагомий внесок у формування теоретичного локусу та виконавської парадигми сучасної української трубної школи. Дослідження виконує вагомий просвітницьку функцію, оскільки вводить у науковий та виконавський дискурс композиторську творчість М. Бердієва, яка донедавна залишалася недостатньо репрезентованою і належним чином не поцінованою в українському музикознавстві та виконавській практиці.

У кваліфікаційній праці Т. В. Паращука здійснено багатовимірне музикознавче осмислення доробку М. Бердієва, що характеризується глибиною концептуалізації та новаторським підходом. Центральним аналітичним компонентом є комплексний інтерпретаційний аналіз, який охоплює не тільки жанрово-стильові та композиційно-драматургічні компоненти, а й художньо-семантичне осмислення музичних образів, що дає змогу автору реконструювати закладені композитором виконавські моделі.

Паралельно з інтерпретаційним аналізом у роботі здійснено детальний виконавський аналіз, у межах якого виокремлено специфічні виконавські вимоги (аплікатурні, амбушурні, артикуляційні, дихальні та інтонаційні) та розроблено чіткі методичні рекомендації щодо їх подолання, що забезпечує аналітичний погляд ніби «зсередини».

Методологічна система, застосована у кваліфікаційній праці Паращука Т. В., вирізняється цілісністю та ефективністю, оскільки інтегрує різні наукові підходи. Фундаментальним є музикознавчий аналіз, який дав змогу здійснити систематизацію та класифікацію творів М. Бердієва і провести глибинне дослідження їхньої музичної мови. Історико-теоретичний аналіз доповнив представлені підходи, сприяючи розкриттю творчості М. Бердієва в контексті розвитку української трубно-школи та визначенню її впливу та культурно-історичного поступу.

Саме системний синтез трьох підходів – музикознавчого, виконавського й історико-теоретичного – уможливив не лише опис і аналіз творів, а й розробку оригінальної дослідницької методології, що базується на єдності теорії та практики. Такий підхід забезпечив наукову верифікованість і прикладну значущість результатів.

Наукове обґрунтування відповідає всім чинним вимогам до науково-творчої роботи такого жанру та має логічно вибудовану структуру, що охоплює анотації, вступ, розділи, висновки і список використаних джерел.

У Вступі автором обґрунтовано актуальність та наукову новизну досліджуваної проблематики, сформульовано її об'єкт, предмет, мету й завдання, що свідчить про глибоке розуміння обраної теми та належну методологічну підготовку автора.

Основна частина наукового обґрунтування складається з двох розділів, що комплексно розкривають предмет дослідження. У першому розділі здійснено систематизацію та огляд творів М. Бердієва для труби, розкриваючи постать митця в трьох іпостасях – виконавця, композитора та педагога. У другому розділі зосереджено увагу на аналізі технічних і методичних аспектів виконання цих творів.

Загалом, наукове обґрунтування виконано на високому професійному рівні, а його зміст свідчить, що про ґрунтовну та сумлінну роботу з науковими джерелами, що забезпечило високий рівень достовірності й об'єктивності дослідження. Паращук Т. В. продемонстрував глибоке

розуміння та належне опрацювання значного масиву джерел, про що свідчить список використаних джерел, що налічує 106 позицій.

Результати наукової складової проекту були апробовані, основні положення та висновки роботи були оприлюднені на наукових конференціях, а також опубліковані у фахових виданнях, що відповідає вимогам до здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва.

Кваліфікаційна наукова праця Паращука Т. В. має низку вагомих здобутків, що відображають глибину та новаторство дослідження.

Ключовим методологічним здобутком проекту є обґрунтування інтелектуально-виконавського підходу, який виходить з аксіоматичної позиції, що для комплексного аналізу музичного твору недостатньо лише теоретико-музичних концепцій. Автор наголошує на важливості врахування суто виконавських аспектів, таких як техніка, амбушур, артикуляція та дихання. У сукупності вказані параметри формують цілісну картину внутрішньо інтерпретаційних процесів.

У професійному середовищі, як зазначає Паращук Т. В. цей підхід нерідко асоціюється з поняттям «універсалізму», оскільки він передбачає не лише вільне володіння різними стилями виконання, а і глибоке наукове осмислення власної виконавської практики та репертуару (с. 67).

Ще одним значним досягненням є ґрунтовний аналіз і систематизація педагогічного доробку М. Бердієва. Дослідження виявляє, що його дидактичні твори утворюють цілісну методичну систему, що ґрунтується на емпіричному досвіді композитора-педагога (с. 55). Такий висновок свідчить про глибоке аналітичне осмислення дослідником доробку М. Бердієва.

Наукове обґрунтування кваліфікаційної праці Тараса Паращука доповнено методичною розробкою спецкурсу «Виконавська інтерпретація як когнітивний процес: теоретичні та практичні аспекти (мідні духові інструменти)», який є відображенням уже згаданої концепції інтелектуально-виконавського підходу, що забезпечує ефективну інтеграцію теоретичних засад із практичними навичками, сприяючи розвитку цілісного підходу до виконавської інтерпретації. Запропонований автором курс має логічну структуру, яка охоплює як теоретичні основи виконавської інтерпретації, так і практикум, а також розглядає сучасні виміри виконавської практики. Така детальна та багатоаспектна розробка передбачає потенційно високу затребуваність спецкурсу.

Паращук Т. В. у повному обсязі успішно виконав індивідуальний навчальний план творчої аспірантури та опанував знання з дисциплін освітньо-наукової програми. Фахова компетентність виконавця підтверджується його активною концертною діяльністю, що надає йому авторитетності в інтерпретації творів, які є предметом його наукових досліджень.

Тема мистецько-наукового проекту Т. Паращука була успішно апробована під час його трьох сольних концертів-іспитів, що відбулися в НМАУ імені П. І. Чайковського. А саме:

- **20 травня 2024 року.** Концерт студентів класу труби – зал імені академіка О. С. Тимошенка. НМАУ ім. П. І. Чайковського. У програмі твори М. Бердієва: Концерт № 3 для труби з оркестром, Триптих для труби та фортепіано, «Поема», «Скерцо».
- **18 листопада 2024 року.** Концерт-іспит у рамках творчого проекту «Твори для труби Миколи Бердієва: інтерпретаційні та технічні аспекти». Зал імені академіка О. С. Тимошенка. НМАУ ім. П. І. Чайковського. У програмі твори М. Бердієва: Концерт № 1 для труби з оркестром, Соната для труби та фортепіано, Триптих для труби та фортепіано, «Елегія», «Гумореска».
- **28 квітня 2025 року.** Концерт-іспит на здобуття освітньо-творчого ступеню «доктор мистецтва» в рамках творчого проекту «Твори для труби Миколи Бердієва: інтерпретаційний та технічний аспекти». Зал імені академіка О. С. Тимошенка. НМАУ ім. П. І. Чайковського. У програмі твори М. Бердієва: Концерт № 2 для труби з оркестром, Скерцо для труби та фортепіано, Триптих для труби та фортепіано, п'єси для ансамблю труб: тріо – «Урочиста хода», «Прелюд», «Арабеска», дует – «Поспівка».

Під час реалізації творчого проекту Паращук Т. В. продемонстрував високу фахову компетентність, що поєднує виняткову виконавську майстерність із глибокими академічними знаннями. Поєднання аналітичних здібностей, когнітивної гнучкості та наполегливості стало основою для успішної самореалізації як у мистецькій, так і в науковій сферах.

За час навчання Паращук Т. В. опублікував за темою проекту дві статті у фахових виданнях, затверджених ДАК МОН України:

- Паращук Т. «Триптих для труби та фортепіано» М. Бердієва: відтворення авторської ідеї в контексті виконавської свободи. *Музичне мистецтво й культура*. 2024. Випуск 39. С. 349–358.
- Паращук Т. Інтерпретаційні концепції другого концерту для труби з оркестром М. Бердієва. *Слобожанські мистецькі студії : науковий журнал*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 3 (06). С. 120–123.

Апробація результатів наукової складової творчого мистецького проекту Паращука Т. В. відбулася на трьох наукових конференціях, де він виступив із доповідями:

- 02.11.2023 – виступ на VII Міжнародній науково-практичній конференції «Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях». Тема доповіді: «Ліричні твори Миколи Лисенка в транскрипції для труби Валерія Посвалюка (виконавський аспект)». (м. Київ).
- 07.12.2023 – участь у Міжнародній науково-практичній конференції «Світова культурна спадщина в умовах формування нового світопорядку». Тема доповіді: «Триптих для труби та фортепіано».

М. Бердієва. Відтворення авторської ідеї в контексті виконавської свободи». (м. Київ).

● 07.11.2024 – участь у VIII Всеукраїнській науковій конференції молодих учених, аспірантів та магістрів «Культура й мистецтво: сучасний науковий вимір». Тема доповіді: «Педагогічні принципи Миколи Бердієва». (м. Київ).

На підставі вищевикладених чинників, доцільно констатувати, що науково-дослідницька та творча складові мистецького проєкту Паращука Т. В. «Твори для труби Миколи Бердієва: інтерпретаційний та технічний аспекти» демонструють високу фахову компетентність автора.

Відтак представлений мистецький творчий проєкт Паращука Т. В. повною мірою відповідає академічним вимогам МОН України та може бути рекомендованим до захисту в спеціалізованій раді на присудження освітньо-творчого ступеню доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Творчий керівник

кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри мідних духових
та ударних інструментів
НМАУ імені П. І. Чайковського

Костянтин Посвалюк

Науковий консультант

заслужений артист України,
кандидат мистецтвознавства,
професор кафедри мідних духових
та ударних інструментів
НМАУ ім. П. І. Чайковського

Федір Крижанівський

